

ΕΝΟΤΗΤΕΣ 17-20

1. Αντιστοιχίστε τα στοιχεία της Στήλης Α με τις πληροφορίες της Στήλης Β.

Στήλη Α	Αντιστοίχιση	Στήλη Β
1. Ιωάννης Καποδίστριας	1. γ	α. Πρώτος Βασιλιάς της Ελλάδος, 1835-1862
2. Όθων Α΄	2. α	β. Πρωθυπουργός της Ελλάδος, 1864-1881
3. Γεώργιος Α΄	3. ε	γ. Πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδας, 1828-1831
4. Αλέξανδρος Κουμουνδούρος	4. β	δ. Πρωθυπουργός της Ελλάδος, 1875-1894
5. Χαρίλαος Τρικούπης	5. δ	ε. Δεύτερος Βασιλιάς της Ελλάδας, 1863-1913
6. Θεόδωρος Δηλιγιάννης	6. στ	στ. Πρωθυπουργός της Ελλάδος, 1885-1905

2. Να σημειώσετε Σωστό ή Λάθος δίπλα σε κάθε περίοδο λόγου με κριτήριο το αν ισχύει το περιεχόμενό τους ή όχι.

	Περίοδος Λόγου	Σωστό/Λάθος
1	Ο Ι. Καποδίστριας συγκέντρωσε όλη την εξουσία και αυτό προκάλεσε δυσαρέσκεια.	Σ
2	Ο Ι. Καποδίστριας όταν τελείωσε η θητεία του έφυγε για το εξωτερικό και πέθανε στη Ρωσία.	Λ
3	Όταν έφτασε στην Ελλάδα ο Όθων ήταν ανήλικος και γι' αυτό στη θέση του ορίστηκαν ως βασιλείς τρεις Βαυαροί (Αντιβασιλεία).	Σ
4	Την 3η Σεπτεμβρίου 1843 οι Τούρκοι κέρδισαν τον ατυχή πόλεμο.	Λ
5	Ο Χαρίλαος Τρικούπης υπήρξε πρωθυπουργός της Ελλάδας.	Σ
6	Ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης ήταν ο βασικότερος πολιτικός αντίπαλος του Αλέξανδρου Κουμουνδούρου.	Λ
7	Η Ελλάδα πτώχευσε το 1893.	Σ
8	Το 1897 η Ελλάδα νίκησε σε πόλεμο την Τουρκία.	Λ
9	ΔΟΕ σημαίνει Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή.	Λ
10	Η επανάσταση στο Θέρισο (με σκοπό την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα) ήταν επιτυχής.	Λ
11	Η Μακεδονία ενσωματώθηκε στην Ελλάδα με την εξέγερση του Έλλιντεν (1903).	Λ

12	Το κίνημα στο Γουδί (1909) εξέφρασε τη δυσαρέσκεια προς τον Βασιλιά (Γεώργιος Α) και τον διάδοχο (Κωνσταντίνος) καθώς και τους πολιτικούς.	Σ
----	--	---

3. Να γράψετε τους ορισμούς των παρακάτω εννοιών-λέξεων (αναζητήστε τις απαντήσεις στο βιβλίο).

Αντιβασιλεία

α. Επειδή ο Όθωνας ήταν **ανήλικος**, συμφωνήθηκε ότι την εξουσία θα ασκούσε, μέχρι την ενηλικίωσή του (1835), η **Αντιβασιλεία**, μια επιτροπή από Βαυαρούς αξιωματούχους διορισμένους από τον πατέρα του Όθωνα. (Ενότητα 18)

Μεγάλη Ιδέα

β. Καθώς η Ελλάδα ήταν φτωχή και οι περισσότεροι Έλληνες ζούσαν έξω από τα σύνορα του ελληνικού κράτους, διατυπώθηκε η θέση ότι, για να αναπτυχθεί η χώρα, θα έπρεπε πρώτα να **διευρυνθούν** τα ελληνικά σύνορα ώστε να περιλάβουν περιοχές με ελληνικούς πληθυσμούς που βρίσκονταν υπό ξένη -κυρίως **οθωμανική** - κυριαρχία. (Ενότητα 19)

Χάτι Χουμαγιούν

γ. Ο σουλτάνος, πιεζόμενος και από τις Δυνάμεις, προχώρησε σε **μεταρρυθμίσεις**, γνωστές ως Χάτι Χουμαγιούν (1856), με στόχο τη διασφάλιση της **ισότητας** όλων των υπηκόων της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, ανεξάρτητα από φυλή ή θρήσκευμα. (Ενότητα 19)

Αρχή της δεδηλωμένης

δ. Σύμφωνα με τον Τρικούπη, ο βασιλιάς θα έπρεπε να διορίζει **πρωθυπουργό** μόνο εκείνον που είχε τη «δεδηλωμένη» εμπιστοσύνη της Βουλής, δηλαδή την υποστήριξη της **πλειοψηφίας** των βουλευτών. (Ενότητα 20)

Δικομματισμός

ε. Τη δεκαετία 1885-1895 εναλλάσσονταν στην **εξουσία** δύο κόμματα, με επικεφαλής, το ένα τον Χαρίλαο Τρικούπη και το άλλο τον Θεόδωρο Δηλιγιάννη. Το σύστημα αυτό ονομάστηκε **δικομματισμός** (Ενότητα 20)

4. Αντιστοιχήστε τα στοιχεία της Στήλης Α με τις πληροφορίες της Στήλης Β.

Στήλη Α	Αντιστοίχιση	Στήλη Β
1. Όθων Α΄	1. β	α. Παραχώρηση Συντάγματος, 3η Σεπτεμβρίου 1843
2. Δημήτριος Καλλέργης, στρατηγός Μακρυγιάννης	2. α	β. Απόλυτη Μοναρχία, 1835-1843
3. Όθων Α΄	3. γ	γ. Συνταγματική Μοναρχία, 1844-1862
4. Γεώργιος Α	4. δ	δ. Παραχώρηση Συντάγματος, βασιλευομένη Δημοκρατία, 1864

5. Νικόλαος Ζορμπάς	5. ε	ε. Κίνημα στο Γουδί, 1909
---------------------	------	---------------------------

ΕΝΟΤΗΤΕΣ 21-22

1. Να κυκλώσετε τη σωστή απάντηση:

Η επανάσταση του 1821 καταπνίγηκε στην Κρήτη από τον: α. Αλή Πασά β. Μοχάμετ Άλι γ. Δράμαλη πασά δ. Χουρσίτ πασά	Κρητικό ζήτημα ονομάστηκε: α. η οθωμανική διοίκηση της Κρήτης β. η αδυναμία απελευθέρωσής της γ. η προσπάθεια ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα και η εμπλοκή των Δυνάμεων δ. η σχέση της Κρήτης με την Ελλάδα	Η ανατίναξη της μονής Αρκαδίου συνέβη κατά την επανάσταση του: α. 1821 β. 1878 γ. 1905 δ. 1866-1869	Ο τοπικός νόμος ήταν: α. τοπικό σύνταγμα β. τοπικό κείμενο γ. τοπικό άσμα δ. τίποτα από τα παραπάνω
Με τον τοπικό νόμο αναβαθμίστηκαν: α. οι μουσουλμάνοι β. οι χριστιανοί γ. οι Ευρωπαίοι δ. όλοι οι παραπάνω	Η σύμβαση της Χαλέπας ψηφίστηκε το: α. 1905 β. 1869 γ. 1821 δ. 1878	Η σύμβαση της Χαλέπας έδωσε στην Κρήτη καθεστώς: α. αυτονομίας β. ημιαυτονομίας γ. ανεξαρτησίας δ. εξάρτησης	Ύπατος αρμοστής μετά τον ατυχή πόλεμο του 1897 ορίστηκε στην Κρήτη ο: α. Γεώργιος Α β. Κωνσταντίνος Α γ. Όθων δ. Γεώργιος Β
Η επανάσταση του 1905 έγινε (τόπος) με ηγέτη τον: α. Ρέθυμνο-Βενιζέλος β. Ηράκλειο-Καλοκαιρινός γ. Θέρισος-Βενιζέλος δ. Θέρισος-Καλοκαιρινός	Στα Βαλκάνια πρώτοι κέρδισαν το 1812-1815 την αυτονομία τους: α. Βούλγαροι β. Έλληνες γ. Αλβανοί δ. Σέρβοι	Στα Βαλκάνια πρώτοι ίδρυσαν ανεξάρτητο κράτος οι: α. Έλληνες β. Σέρβοι γ. Βούλγαροι δ. Μαυροβούνιοι	Η Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου έγινε (έτος) και συνδεόταν με: α. 1878-Μεγάλη Αλβανία β. 1878-Μεγάλη Σερβία γ. 1878-Μεγάλη Ελλάδα δ. 1878-Μεγάλη Βουλγαρία
Στο συνέδριο του Βερολίνου (1878) κυρήχθηκαν ανεξάρτητα κράτη:	Η Θεσσαλία και η Άρτα ενσωματώθηκαν στην Ελλάδα το:	Μακεδονικό ζήτημα ονομάστηκε ο:	Για τον έλεγχο της Μακεδονίας οι Βούλγαροι δημιούργησαν την:

α. Σερβία-Ρουμανία-Μαυροβούνιο β. Σερβία-Βουλγαρία-Ελλάδα γ. Βουλγαρία-Σερβία-Μαυροβούνιο δ. Μαυροβούνιο-Ελλάδα-Βουλγαρία	α. 1830 β. 1864 γ. 1881 δ. 1912	α. αγώνας για την Κρήτη β. αγώνας για τη Μακεδονία γ. αγώνας για τα Ιόνια νησιά δ. αγώνας για τη Θεσσαλία	α. ΕΜΕΟ β. ΕΜΕΑ γ. ΕΜΕΙ δ. ΕΜΕΕ
	Σύμβολο του μακεδονικού αγώνα έγινε με τη θυσία του ο: α. Γερμανός Καραβαγγέλης β. Λάμπρος Κορομηλάς γ. Παύλος Μελάς δ. Ίων Δραγούμης	Το κίνημα των Νεότουρκων έγινε το: α. 1907 β. 1909 γ. 1910 δ. 1908	Στόχος του κινήματος των Νεότουρκων ήταν: α. η επέκταση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας β. η διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας γ. η ανακοπή της παρακμής της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας δ. ο περιορισμός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

ΕΝΟΤΗΤΑ 23

2. Συμπληρώστε τα κενά με τις κατάλληλες λέξεις:

Πειραιάς	Αθήνα	Άρτα	Θεσσαλία	Επτάνησα
----------	-------	------	----------	----------

Η έκταση της Ελλάδας ήταν σχετικά μικρή, αν και στη διάρκεια του 19ου αιώνα το ελληνικό κράτος μεγάλωσε δύο φορές περιλαμβάνοντας στα σύνορά του τα **Επτάνησα** (1864), τη **Θεσσαλία** και την περιοχή της **Άρτας** (1881).

Ο πληθυσμός, περίπου 750.000 άνθρωποι το 1830, γνώρισε ομαλή αύξηση σε όλο τον 19ο αιώνα. Παράλληλα, περίπου διπλάσιοι Έλληνες ζούσαν έξω από τα σύνορα. Σημαντικά αστικά κέντρα ήταν η **Αθήνα** –πρωτεύουσα του κράτους από το 1834, που ο πληθυσμός της δεκαπλασιάστηκε την περίοδο 1840-1907–, η Πάτρα και η Σύρος, ενώ προς τα τέλη του αιώνα άρχισε να αναπτύσσεται και ο **Πειραιάς**.

Τούρκους	κολίγους	Θεσσαλίας	τσιφλικιών
----------	----------	-----------	------------

Μετά την ενσωμάτωση της **Θεσσαλίας** (1881) προέκυψε το πρόβλημα των **τσιφλικιών**, δηλαδή των μεγάλων κτημάτων που ανήκαν έως τότε σε **Τούρκους** γαιοκτήμονες και καλλιεργούνταν από **κολίγους** (ακτήμονες Έλληνες αγρότες). Οι κολίγοι θεώρησαν ότι η γη

θα μοιραζόταν σε αυτούς. Όμως, καθώς η Ελλάδα είχε δεσμευτεί με διεθνή συνθήκη να σεβαστεί τα περιουσιακά δικαιώματα των Τούρκων ιδιοκτητών, τα τσιφλίκια πουλήθηκαν από τους Τούρκους κατόχους τους σε Έλληνες κεφαλαιούχους.

χαρτονομίσματα	βιομηχανία	Εθνικής	πρώτων	φτηνών
----------------	------------	---------	--------	--------

Το τραπεζικό σύστημα άρχισε να αναπτύσσεται με την ίδρυση, το 1841, της **Εθνικής Τράπεζας** της Ελλάδος (ΕΤΕ). Έως τότε δεν υπήρχαν τράπεζες και όσοι χρειαζόνταν κάποιο δάνειο κατέφευγαν στον ιδιωτικό δανεισμό. Η ΕΤΕ ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του κράτους και της παραχωρήθηκε το δικαίωμα να εκδίδει **χαρτονομίσματα**. Η **βιομηχανία** αναπτύχθηκε στην Ελλάδα με αργούς ρυθμούς. Κύριοι λόγοι γι' αυτό ήταν η έλλειψη κεφαλαίων, η μικρή αγορά, η έλλειψη **πρώτων** υλών και καυσίμων, η χρόνια έλλειψη εργατικών χεριών και η πίεση των **φτηνών** εισαγόμενων βιομηχανικών προϊόντων.

αστικά	εργάτες	αγρότες	κολίγοι	μικροϊδιοκτήτες
--------	---------	---------	---------	-----------------

Οι **αγρότες** αποτελούσαν τη συντριπτική πλειονότητα. Οι περισσότεροι ήταν **μικροϊδιοκτήτες**. Εργάζονταν με τις οικογένειές τους και σπάνια μίσθωναν εργατικά χέρια. Ιδιαίτερη περίπτωση ήταν οι ακτήμονες **κολίγοι** της Θεσσαλίας που μετά την ενσωμάτωση των περιοχών τους στην Ελλάδα έχασαν πολλά από τα δικαιώματά τους καθώς οι Έλληνες τσιφλικούχοι μπορούσαν να τους διώξουν ανά πάσα στιγμή από τη γη τους. Τα **αστικά** στρώματα –οι επιχειρηματίες που ασχολούνταν με το εμπόριο, τη ναυτιλία, τις τραπεζικές εργασίες, τη βιομηχανία και οι δημόσιοι υπάλληλοι– έπαιζαν ρόλο δυναμικό και ενίσχυαν συνεχώς την παρουσία τους στη διάρκεια του 19ου αιώνα. Οι **εργάτες**, σε μεγάλο βαθμό γυναίκες και παιδιά, εμφανίστηκαν στην ελληνική κοινωνία αργά, λόγω της καθυστερημένης εκβιομηχάνισης, και ζούσαν σε άθλιες συνθήκες.